

Vec C-402/22

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

20. jún 2022

Vnútroštátny súd:

Raad van State (Holandsko)

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

15. jún 2022

Odvolateľ:

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Odporca v odvolacom konaní:

M.A.

Predmet konania vo veci samej

Odvolanie Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (štátny tajomník pre spravodlivosť a bezpečnosť, Holandsko) (ďalej len „štátny tajomník“) proti rozsudku Rechtbank Den Haag (Okresný súd Haag, Holandsko) v konaní o žiadosti o medzinárodnú ochranu, ktorá bola zamietnutá s odôvodnením, že dotknutý cudzinec bol právoplatne odsúdený okrem iného za viaceré skutky sexuálneho násillia a podľa názoru štátneho tajomníka z tohto dôvodu predstavuje nebezpečenstvo pre spoločnosť.

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Týmto návrhom na začatie prejudiciálneho konania sa vnútroštátny súd pripája k návrhom na začatie prejudiciálneho konania podaným Verwaltungsgerichtshof (Najvyšší správny súd, Rakúsko) vo veci C-663/21 a Raad van State (Štátna rada, Belgicko) vo veci C-8/22 a žiada o výklad pojmu obzvlášť nebezpečný trestný čin v zmysle článku 14 ods. 4 písm. b) smernice 2011/95. Vnútroštátny súd okrem toho opakuje otázky belgického Raad van State (Štátna rada) vo veci C-8/22.

Prejudiciálne otázky

Otázka 1a

Kedy je trestný čin tak „obzvlášť nebezpečný“ v zmysle článku 14 ods. 4 písm. b) smernice 2011/95, že členský štát smie odoprieť priznanie postavenia utečenca osobe, ktorá potrebuje medzinárodnú ochranu?

Otázka 1b

Sú kritériá, ktoré platia pre „závažný trestný čin“ v zmysle článku 17 ods. 1 písm. b) smernice 2011/95 a ktoré sú objasnené v bode 56 rozsudku Súdneho dvora z 13. septembra 2018, Ahmed, EU:C:2018:713, smerodajné pri posudzovaní, či ide o „obzvlášť nebezpečný trestný čin“? Ak áno, existujú potom ešte dodatočné kritériá, ktoré vedú k tomu, že trestný čin sa má klasifikovať ako „obzvlášť“ nebezpečný?

Otázka 2

Má sa článok 14 ods. 4 písm. b) smernice 2011/95 vykladať v tom zmysle, že existencia nebezpečenstva pre spoločnosť je preukázaná už len tým, že nositeľ postavenia utečenca bol právoplatne odsúdený za obzvlášť nebezpečný trestný čin, alebo sa má toto ustanovenie vykladať v tom zmysle, že právoplatné odsúdenie za obzvlášť závažný trestný čin samo osebe nepostačuje na preukázanie toho, že táto osoba predstavuje nebezpečenstvo pre spoločnosť?

Otázka 3

Ak právoplatné odsúdenie za obzvlášť nebezpečný trestný čin samo osebe nepostačuje na preukázanie existencie nebezpečenstva pre spoločnosť, má sa potom článok 14 ods. 4 písm. b) smernice 2011/95 vykladať v tom zmysle, že obsahuje požiadavku, aby členský štát preukázal, že žiadateľ aj po svojom odsúdení naďalej predstavuje nebezpečenstvo pre spoločnosť? Je členský štát povinný preukázať, že nebezpečenstvo je skutočné a existujúce, alebo stačí, keď existuje potenciálne nebezpečenstvo? Má sa článok 14 ods. 4 písm. b) smernice 2011/95 sám osebe alebo v spojení so zásadou proporcionality vykladať v tom zmysle, že dovoľuje zrušenie právneho postavenia utečenca len v prípade, že toto zrušenie je proporcionálne a nebezpečenstvo, ktoré nositeľ tohto právneho postavenia predstavuje, je dostatočne závažné na to, aby odôvodňovalo zrušenie postavenia utečenca?

Otázka 4

V prípade, že členský štát nemusí preukázať, že žiadateľ aj po svojom odsúdení naďalej predstavuje nebezpečenstvo pre spoločnosť a že táto hrozba je skutočná, existujúca a dostatočne vážna na odôvodnenie zrušenia postavenia utečenca, má sa článok 14 ods. 4 písm. b) smernice 2011/95 vykladať v tom zmysle, že z neho vyplýva, že nebezpečenstvo pre spoločnosť je v zásade preukázané tým, že nositeľ právneho postavenia utečenca bol právoplatne odsúdený za obzvlášť závažný trestný čin, ale že nositeľ právneho postavenia utečenca môže preukázať, že takéto nebezpečenstvo pre spoločnosť (už) nepredstavuje?

Citované predpisy práva Únie

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (Ú. v. EÚ L 337, 2011, s. 9) (ďalej len „smernica 2011/95“) odôvodnenia 2, 4, 23 a 24, ako aj články 2, 12, 14 a 17

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území (Ú. v. EÚ L 348, 2008, s. 98) (ďalej len „smernica 2008/115“): články 5, 6, 8 a 9

Citovaná judikatúra Súdneho dvora

Rozsudok z 2. marca 2010, Salahadin Abdulla a i., C-175/08, EU:C:2010:105

Rozsudok z 13. septembra 2018, Ahmed, C-369/17, EU:C:2018:713

Rozsudok z 11. apríla 2019, Tarola, C-483/17, EU:C:2019:309

Rozsudok zo 14. mája 2019, M a i. (Odňatie postavenia utečenca), C-391/16, EU:C:2019:403

Rozsudok z 12. decembra 2019, G.S. a V.G. (Hrozba pre verejný poriadok), C-381/18, EU:C:2019:1072

Citované predpisy medzinárodného práva

Dohovor o právnom postavení utečencov uzavretý 28. júla 1951 v Ženeve v znení Newyorského protokolu (ďalej len „Ženevský dohovor“): Článok 33

Citované vnútroštátne predpisy

Vreemdelingenwet 2000 (zákon o cudzincoch z roku 2000): Článok 29

Vreemdelingenbesluit 2000 (nariadenie o cudzincoch z roku 2000): Článok 3.105c

Vreemdelingencirculaire 2000 (obežník o cudzincoch z roku 2000): Oddiel B1/4.4 a oddiel C2/7.10.1

Krátke zhrnutie skutkového stavu a konania vo veci samej

- 1 Cudzinec pochádza z Líbye. Dňa 5. júla 2018 podal už štvrtú žiadosť o medzinárodnú ochranu. Štátny tajomník (príslušný orgán vo veciach azylu podľa holandského cudzineckého práva) rozhodnutím z 12. júna 2020 žiadosť o medzinárodnú ochranu zamietol, pretože cudzinec bol v roku 2018 právoplatným rozsudkom Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden (Odvolací súd Arnhem-Leeuwarden, Holandsko) odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 24 mesiacov za tri skutky sexuálneho násillia (ktoré boli spáchané v ten istý večer), jeden skutok pokusu o sexuálne násillie a krádež mobilného telefónu jednej zo svojich obetí. Podľa názoru štátneho tajomníka tieto trestné činy spolu predstavujú „obzvlášť nebezpečný trestný čin“ a z tohto dôvodu musí byť cudzinec klasifikovaný ako nebezpečný pre spoločnosť. V dôsledku toho štátny tajomník opieral odopretie priznania právneho postavenia utečenca o článok 14 ods. 4 písm. b) v spojení s ods. 5 smernice 2011/95.
- 2 Rechtbank Den Haag (Okresný súd Haag) (ďalej len „súd“) rozsudkom z 13. júla 2020 vyhovel žalobe cudzinca proti rozhodnutiu štátneho tajomníka. Súd rozhodol, že štátny tajomník nedostatočne odôvodnil, že trestné činy spáchané cudzincom, ich skutočná závažnosť, ako aj druh a miera násillia vykazujú takú závažnosť a takú mieru, že to odôvodňuje odopretie priznania postavenia utečenca. Súd pritom poukazoval na rozsudok Súdneho dvora z 13. septembra 2018, Ahmed, C-369/17, EU:C:2018:713 (ďalej len „rozsudok Ahmed“). Súd okrem toho uviedol, že vo vzťahu k otázke, či od cudzinca hrozí nebezpečenstvo

pre spoločnosť, musí štátny tajomník posúdiť, či cudzinec predstavuje skutočné, existujúce a dostatočne závažné nebezpečenstvo pre spoločnosť, ktoré sa dotýka základného záujmu spoločnosti. Aj kvôli tomuto štátny tajomník nedostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie.

- 3 Proti tomuto rozhodnutiu podal štátny tajomník odvolanie na vnútroštátny súd.

Hlavné tvrdenia účastníkov konania vo veci samej

- 4 V odvolacom konaní štátny tajomník tvrdí, že súd neprávom rozhodol, že jeho odôvodnenie toho, že cudzinec bol právoplatne odsúdený za obzvlášť nebezpečný trestný čin, bolo nedostatočné. Cudzinec bol rozsudkom Gerechtshof (odvolací súd, Holandsko) odsúdený na trest odňatia slobody v celkovej dĺžke 24 mesiacov za okrem iného viaceré skutky sexuálneho násillia. Tým boli naplnené znaky skutkovej podstaty „obzvlášť závažného trestného činu“ podľa oddielu C2/7.10.1 Vreemdelingencirculaire 2000 (v ktorom sú upravené usmernenia štátneho tajomníka v tejto oblasti), a to právoplatný rozsudok súdu, ktorým bol cudzinec za jeden alebo viaceré trestné činy odsúdený na jeden alebo viaceré tresty odňatia slobody alebo opatrení zahŕňajúcich odňatie slobody v celkovej dĺžke najmenej desať mesiacov.
- 5 Štátny tajomník vysvetlil, že výmera trestu vo Vreemdelingencirculaire sa má považovať za dolnú hranicu a jej cieľom je zaručiť právnu istotu. Ak je daná táto výmera trestu, na základe všetkých okolností jednotlivého prípadu sa posudzuje, či je trestný čin „obzvlášť závažný“. Týmto spôsobom sa konkretizuje pojem obzvlášť nebezpečného trestného činu v zmysle článku 14 ods. 4 písm. b) smernice 2011/95. Štátny tajomník okrem toho vo Vreemdelingencirculaire konkretizoval pojem nebezpečenstva pre spoločnosť v tom zmysle, že v prípade cudzinca, ktorý bol odsúdený za sexuálny trestný čin (napríklad sexuálne násillie), sa v každom prípade môže usudzovať, že predstavuje nebezpečenstvo pre spoločnosť. Konal tak v súlade so zverejnenými usmerneniami.
- 6 Podľa ponímania štátneho tajomníka vyplýva mimoriadna závažnosť spáchaných trestných činov zo skutočnosti, že cudzinec sa pokúsil dotknúť pohlavných orgánov svojich obetí a sexuálne sa dotýkať ich tiel. Tým cudzinec vážne narušil telesnú integritu svojich obetí. Zo záujmu médií o túto záležitosť sa podľa štátneho tajomníka dá vyvodiť, že sexuálne delikty ako sú tieto vyvolávajú strach a neistotu a narušajú spoločnosť. Aj preto trestný súd uložil cudzincovi trest odňatia slobody v trvaní 24 mesiacov, ktorý je na holandské pomery prísny. Pri zohľadnení všetkých okolností je podľa názoru štátneho tajomníka odôvodnené odoprieť cudzincovi postavenie utečenca.
- 7 Vo vzťahu k pojmu nebezpečenstva pre verejnosť v zmysle článku 14 ods. 4 písm. b) smernice 2011/95 zastáva štátny tajomník stanovisko, že to je v zásade dané, ak je isté, že cudzinec bol právoplatne odsúdený za „obzvlášť nebezpečný trestný čin“, a že je na cudzincovi, aby osvedčil, že nepredstavuje nebezpečenstvo pre spoločnosť. Ďalej štátny tajomník s poukázaním na rozsudok Súdneho dvora

z 12. decembra 2019, G.S. a V.G. (Hrozba pre verejný poriadok), C-381/18, EU:C:2019:1072, bod 54, tvrdí, že súd nastavil nesprávny štandard skúmania tým, že vychádzal z toho, že v rámci konkretizácie pojmu nebezpečenstvo pre spoločnosť sa má posudzovať, či cudzinec predstavuje skutočnú, existujúcu a dostatočne vážnu hrozbu ovplyvňujúcu jeden zo základných záujmov spoločnosti.

- 8 Cudzinec tvrdí, že štátny tajomník mu neprávom odoprel priznať postavenie utečenca. Podľa jeho názoru štátny tajomník toto oprávnenie, ktoré obmedzuje povinnosť zaručiť utečencovi postavenie utečenca, neprávom neaplikoval reštriktívne. Okrem toho štátny tajomník neprávom použil výmeru trestu ako východiskový bod pre skúmanie a posúdenie toho, či je trestný čin obzvlášť nebezpečný. Podľa cudzinca si zásada proporcionality zakotvená v práve Únie vyžaduje, aby sa každý prípad posudzoval na základe jeho konkrétnych okolností, čo tak nie je, keď je ako východiskový bod použité trvanie trestu. Je neproporcionálne, aby sa mu odoprelo priznať postavenie utečenca, hoci osvedčil, že má oprávnené obavy z prenasledovania vo svojej krajine pôvodu.

Krátke odôvodnenie podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 9 Raad van State (Štátna rada, Holandsko) sa pripája k otázkam v návrhoch na začatie prejudiciálneho konania vo veci C-663/21, ktorý podal Verwaltungsgerichtshof (Najvyšší správny súd, Rakúsko), a vo veci C-8/22, ktorý podala Raad van State (Štátna rada, Belgicko), avšak nad ich rámec by si želala ďalšie usmernenia.
- 10 Verwaltungsgerichtshof (Najvyšší správny súd) vychádzal z toho, že v predmetnom konaní vo veci samej bol spáchaný obzvlášť nebezpečný trestný čin a v dôsledku toho boli naplnené predpoklady uplatnenia článku 14 ods. 4 písm. b) smernice 2011/95. Okrem iného chcel vedieť, ako sa má zvažovať medzi právom cudzinca na pobyt v Európskej únii a na zákaz vyhostenia na jednej strane a ochranou verejného poriadku na strane druhej. Odpoveď na jeho otázky by mohla byť relevantná pre tento prípad, avšak Raad van State (Štátna rada) okrem toho žiada aj o výklad pojmu obzvlášť nebezpečný trestný čin.
- 11 Belgická Raad van State (Štátna rada) položila otázky týkajúce sa výkladu pojmu nebezpečenstvo pre spoločnosť a súvislosti medzi týmto pojmom a pojmom obzvlášť nebezpečného trestného činu, avšak nepožiadala o výklad samotného pojmu obzvlášť nebezpečného trestného činu. Aj odpoveď na otázky belgickej Raad van State (Štátna rada) je relevantná aj pre vnútroštátny súd. Preto preberá jej otázky (otázky 2 až 4 tohto návrhu).
- 12 Raad van State (Štátna rada) konštatuje, že znenie článku 14 ods. 4 písm. b) smernice 2011/95 neobsahuje definíciu pojmu obzvlášť nebezpečný trestný čin. Toto ustanovenie je formulované ako fakultatívne oprávnenie členských štátov, ako vyplýva zo slovesa „môžu“. Z toho vnútroštátny súd odvodzuje, že členské štáty majú priestor pre voľnú úvahu pri posudzovaní toho, či cudzinec predstavuje

nebezpečenstvo pre spoločnosť, pretože bol právoplatne odsúdený za „obzvlášť nebezpečný trestný čin“. Zo samotného ustanovenia sa nedá vyvodiť, aký široký je tento priestor pre voľnú úvahu, ktorým členské štáty disponujú pri konkretizovaní článku 14 ods. 4 písm. b) smernice 2011/95. Raad van State (Štátna rada) si preto kladie otázku, v rámci akých právnych hraníc môžu členské štáty bližšie konkretizovať pojem obzvlášť nebezpečného trestného činu a na základe ktorých okolností musia členské štáty zisťovať, či bol cudzinec právoplatne odsúdený za obzvlášť nebezpečný trestný čin.

- 13 Ďalej sa zdá, že znenie článku 14 ods. 4 písm. b) smernice 2011/95 poukazuje na to, že v každom prípade musí existovať aspoň jedno právoplatné odsúdenie za „obzvlášť nebezpečný trestný čin“, pretože tento pojem sa vo všetkých jazykových zneniach používa v jednotnom čísle. Viacero odsúdení za menej závažné trestné činy pod túto kvalifikáciu nespadá.¹
- 14 Podľa rozsudku Súdneho dvora z 2. marca 2020, Salahadin Abdulla a i., C-175/08, EU:C:2010:105, body 51 až 53, boli ustanovenia smernice 2011/95, ktoré upravujú predpoklady priznania postavenia utečenca, vydané s cieľom podporiť príslušné orgány členských štátov pri uplatňovaní Ženevského dohovoru. Z histórie vzniku smernice 2004/83, predchádzajúcej právnej úpravy k smernici 2011/95, okrem toho vyplýva, že normotvorca Únie chcel umožniť členským štátom vylúčiť z priznania postavenia utečenca cudzincov, ktorí predstavujú nebezpečenstvo pre spoločnosť. Na tento účel smernica nadväzovala na článok 33 ods. 2 Ženevského dohovoru. Článok 14 ods. 4 písm. b) smernice 2011/95 sa preto musí vykladať v intenciách Ženevského dohovoru. Avšak ani tento dohovor neposkytuje objasnenie pojmu obzvlášť nebezpečného trestného činu. Popritom aj UNHCR vyjadrila, že spodnou hranicou musí byť v každom prípade existencia „*a capital crime or a very grave punishable act*“.² Pri tomto posudzovaní sa podľa názoru UNHCR musia zohľadňovať všetky okolnosti jednotlivého prípadu.
- 15 Vo vzťahu k statusu doplnkovej ochrany z formulácie článku 17 ods. 1 písm. b) smernice 2011/95 vyplýva, že normotvorca Únie chcel cudzincov vylúčiť z oprávnenia na túto ochranu, ak existujú vážne dôvody domnievať sa, že sa dopustili „závažného trestného činu“. V rozsudku Ahmed Súdny dvor uviedol, že pojem závažný trestný čin je pojmom práva Únie, ktorý sa musí vykladať autonómne a jednotne (body 33-36). Vo zvyšku Súdny dvor v bode 56 uviedol, že pri posudzovaní závažnosti trestného činu v zmysle článku 17 ods. 1 písm. b) smernice zo strany členských štátov má význam veľký počet kritérií, okrem iného povaha dotknutého činu, spôsobené škody, forma konania uplatnená na začatie stíhania, povaha uloženého trestu a zohľadnenie otázky, či väčšina právnych systémov tiež kvalifikuje dotknutý čin ako závažný trestný čin. Vzniká otázka, do

¹ Pozri správu Judicial Analysis: Ending international protection Agentúry Európskej únie pre azyl (EUAA) z roku 2021.

² UNHCR Handbook on Procedures and Criteria for Determining Refugee Status under the 1951 Convention, body 155-161.

akej miery sú tieto aspekty relevantné aj pre konkretizáciu pojmu obzvlášť nebezpečného trestného činu v zmysle článku 14 ods. 4 písm. b) smernice 2011/95, ktorý sa vzťahuje na postavenie utečenca. Rozsudok Ahmed na to podľa názoru vnútroštátneho súdu neposkytuje dostatočné indície.

PRACOVNÝ DOKUMENT